

iure quidem in questione ea genus, quæ re ius & natura que-
ritur, dicitur: quippe quod materia ratione aliqua respon-
deat: differentia autem in ea quæ quæ quid sit indagatur,
quippe quæ speciei proportionem dicatur.

COMMUNIS QVÆ & quæ species est, communis
deft homines uniuersi.

ET QVÆ species est, id est singuli homines.

DESCRIBUNT autem hoc etiam modo differen-
tiam, differentia est, quod natum est coniungere ea, quæ sub
eodem genere continentur: Nam rationis particeps & morta-
le, cum accedit, hominem ab equo separauit.

NON QVODLIBET eorū quæ fecerunt ea quæ
sub eodem genere collocantur: Id est, non differentia quæuis,
nec uulgaris, nec propria, nec sedere, nec stare, aut simum,
aut aduncis naribus esse, distinguunt: sed quæ propria maxime
est, ut mentis æque scientiæ esse capacem. Id enim in solo
homine est. Quandoquidem nec Deo, utpote qui om-
ni fit cognitione præstantior, nec beluis illud cōuenit: itemq;
non huius aut illius scientiæ, neque Grammaticæ solius, sed
omnium.

SED quod ad eius & naturam aperendam pertinet, &
rō rō rō id est, Q uod ad essentiam, eiusq; definitionem cō-
ferat. Nam rō rō rō definitionem Philosophi appellant,
quemadmodum apud grammaticos ædes domum signifi-
cant, siquidem definitio uim & naturam rei cuiusque expli-
cat, Q uod ergo pars definitionis est, idipsum fecerunt. Quip-
pe mentis & scientiæ capacem esse, & definitionis partibus
una est, ob eamq; causam hominem in reliquis hæc differen-
tia distinguit.

NEQVE enim natum esse ad nauigandum hominis est
differentia: Nauigare, natum non innuit, ac supra aquam fer-
ri (nauis eo pacto & beluæ, & quæ sine animis sunt, apta esse
ad nauigandum diceretur) sed naues remorum motu im-
pellere: id enim hominis est proprium. Cæterum non ex eo
homini insignitur: alioqui qui nauibus non uterentur, homi-
nes non essent.

DE PROPRIO.

PROPRIVM uerō quadripartitō diuidunt. Nam
& quod soli alicui speciei, neque toti accidit, ut homini
mederi, uel Geometræ fungi munere, proprium dicitur:
& quod toti speciei, non uni tamen, ut homini bipedem esse:
& quod in sola speciem cadit, eamq; totam & aliquando: ut in ho-
minem, in senectute canescere. Quartum autem quod & solum,
& omne, & semper concurrunt: ut in hominem, aptum esse ad risum.
Nam etsi non semper ridet, tamen aptus ad risum dicitur: non quod
iam rideat, sed quod ad ridendum aptus sit. hoc enim homini sem-
per conuenit, ut equo hiuiens. Hæc autem ueræ propria appel-
lant, quia etiam reciprocantur. Siquid enim equus fit, hiuiens est:
& siquid hiuiens est, equus.

Absoluta differentie explanatione, de Proprio deinceps
differit, nam id iuxta constitutum ordinem sequebatur. Pos-
teaquam enim de naturalibus satis differuisset, de iis qui na-
turam comitantur, necessario fuit disputandum. Itaque inci-
pit, a proprio, ut pote quod cum essentia communione qua-
dam & societate coniungatur. Nam proprio cum naturali-
bus hoc commune est, quod quæ propria uerè censent, in so-
la, totaq; specie, ac semper, ut illa intelliguntur. Nam & illa
iis totis & semper conueniunt, in quibus reperiuntur. Præter
ea hoc etiam proprium cum accidentibus commune habet,
quod quemadmodum illa à subiecto intelligentia fecerunt
ritur, sic proprio ratione potest à se sibi subiecta separari.
Porro præceptionis rationem eandem secutus, primū eius
significationes persequitur, atque ita demum exponit, de qua
apud Philosophos oratio fit. Proprii ergo quadripartitam
quodammodo diuisionem tradit, dicitq; hoc modo, Propriū
aut in unam aliquam solum speciem cadit, aut nō in unam.

Ac si in unā quidem, aut in ea tota reperitur, aut non in tota.
Et si non uni rursum conuenit, aut in omnem, aut non in om-
nem cadit: aut semper, aut non semper. Atque huiusmodi
quidem diuisio est. Vna igitur est, eaq; prima Proprii signifi-
catio, quod in unam aliquam cadit speciem, etsi non totam,
ut in hominem mederi, Philosophari, Astronomi, & Geo-
metræ fungi munere, itemq; cætera eiusdem generis. Secūda,
quod toti speciei, etsi non soli, congruit, uelut homini bipedem
esse. Nam id in totum quidem hominem, non solum ta-
men, cadit: in uolucris enim animantibus illud esse bipedē
reperitur. Tertia, quod in sola totaq; specie, ac non semper,
sed interdum reperitur, utin in homine in senectute canescere.
Nam id in hominem quidem totum ac solum cadit, sed nō
semper canis homo obducitur, uerū in senectute. Q uarta, id
in quod hæc omnia concurrunt & cōueniunt, quod in una,
totaq; specie, & utique intelligitur, ut in hominem animum ap-
tum ad risum habere, in equo, natum ad hinnitum esse, in ca-
ne aptum esse ad latratum, horum uerō unumquodque ex
potestate, non actu, nomen inuenit. Non enim quod ad ris-
deat, aut hinnitū exerceat, natum ad risum, aliquid & ad hin-
nitum esse dicitur, sed quod semper animum aptum habeat
ad risum, aut ad hinnitum. Hoc enim proprium maxime ap-
pellant, quod & ad totam speciem, & ad solam, & semper
accommodatur. Quamobrem Porphyrius reliquis est signi-
ficationibus abusus, & (ut paucis absoluiam) propriū quod
patet latius accepit, idq; quatuor in partes distribuit. Cum
sint igitur oppositionum genera quatuor, & quibus proprii
sunt significationes deductæ, iis inter se coniunctis longē plu-
res exoriuntur, ex quibus consunt quædam, alia uerō mi-
nimè, quemadmodum ex hac descriptione intelligi liceat.

Vnam & totam. Non unam & totam.
Quod cadit Vnam & si non totā. Non unam & semper,
in speciem Vnam & semper. Non unam & non totā,
Vnam & interdum. Non unā & non semper.
In eo autem ipso semper insita sunt quatuor. Porro cum in
sita dixit facultatem opportunitatemq; quamdam designa-
uit non autem adlectionem. Quæquam enim non ridemus sem-
per, ridentes tamen dicimur semper, nō ab actu quidem, sed
ab illa facultate, quam à natura acceptam nunquam depo-
nemus. Nam & ridere semper possumus, & animum ad ris-
sum aptum semper habemus. Q uocirca non proinde nati
ad risum esse dicimur, quod rideamus perpetuū, aliud quipo-
pe ridere est, atq; aliud ad risum aptum esse, itemq; aliud hin-
nirè, & natum esse ad hinnitum.

DE ACCIDENTE.

ACCIDENS autem est, quod adest & abest, præ-
ter subiecti interitum. Quod in duas partes distri-
buendum est. Alterum enim separari potest, alterum
non potest. Ad dormire quidem à subiecto fecerunt: arum au-
tem esse sic coruo & Hiopi conuenit, separari, ut non possit. Po-
test autem & coruus albus, & Hiops albio colore saluo sub-
iecto intelligi. Desinunt autem illud etiam hoc modo, Accidens
est quod potest eadem in re inesse & non inesse: quodq; neque ge-
nus est, neque differentia, neque proprium, & semper in re subie-
cta inheret. Sed quoniam de iis omnibus dictum est, quæ præpo-
sita nobis erant (de genere inquam specie, differentia, proprio, &
accidente) deinceps quid his ipsis commune sit, quidq; proprium,
disputandum est.

Expositis iis omnibus quæ nobis propostæ erant ad di-
cendum, quoniam sequi deinceps accidens uidetur, restat ut
de eo ipso differendum esse uideatur. In quo primum illud
intelligendum est, eum non iuxta præceptionem consuetam
id explicare. In reliquis enim uocibus tradendis principiū
uarias aræ significationes est perfectum uocis; de qua Philo-
sophi loquerentur ostendit: hoc uerō loco id nō agit, sed
accidentis confectum descriptionem aufpicatur, intelligens